

Hvilke behov bør dekkes?

Lokomotivverkstedet – en ny arena for produksjon, visning og formidling av samtidskunst øst i byen. Et felles innspill fra Landsforeningen Norske Malere (LNM), Norske Grafikere (NG), Billedkunstnerne i Oslo (BO) og Unge Kunstneres Samfund (UKS).

Før utbyggingen av Fjordbyen, var det flere aktive produksjonsmiljø for kunstnere i området. I Bjørvika er det særlig verdt å nevne Borgen, som huset et yrende kulturmiljø på opptil 200 personer. Slike miljøer pustet liv inn i områder i byen som ellers var lite attraktive, men inneholdt rimelige, varierte – og ofte rufsete – lokaler som var vel egnede som atelierer. Dette er nå helt fraværende fra området. Man finner toppen av isfjellet; Munch og noen kommersielle gallerier i det nye Bjørvika, men kunstnerne og andre kulturprodusenter, de som skaper innholdet i de mange kulturinstitusjoner, og som representerer kunstbyens fremtid, er nå i hovedsak borte. Mens Oslo i tidligere tider flommet over av arbeid og produksjon, er dagens by et sted for fritid og handel. Blant de få som fremdeles driver med produksjonsvirksomhet i hjertet av byen er kunstnerne. Mangfoldet som denne produksjonen representerer mener vi er verdt å løfte frem og ta vare på!

LNM, NG og BO og UKS foreslår at Lokomotivverkstedet blir til et bygg som kombinerer visningssteder for kunst, atelierer og verksteder for kunstnere. Verkstedene vil også kunne brukes til formidling, som diverse kurs for barn eller voksne. Ved å kombinere visningssteder for kunst, verksteder og atelierer, unngår man at bygget blir lukket og lite tilgjengelig for publikum.

NG, LNM og UKS og BO har til sammen ca 20 000 besøkende i året. Alle vel etablerte fagorganisasjoner, med kunstnerstyrte gallerier som spiller nøkkelroller i den kulturelle infrastrukturen i Oslo. NG har drevet galleri i Oslo i over 50 år, LNM har holdt til i Kvadraturen siden midten av 1990-tallet, mens UKS har hatt visningssted på forskjellige adresser i Oslo siden 1937. Med stigende leiepriser presses vi på sikt ut av våre visningsrom i Kvadraturen. I Lokomotivverkstedet ser vi gode muligheter for en samlokalisering av flere visningssteder, som vil gi en rekke synergieffekter.

Lokomotivverkstedet er samtidig et godt bidrag til å dekke Oslos behov for langsiktige atelierplasser. Visuelle kunstnere i Oslo har akutt behov for at infrastrukturen for kunstnerisk produksjon blir styrket og utviklet på en langsiktig måte. Dette kommer frem i Kulturretatens egen kartlegging av Oslos kulturelle infrastruktur i 2018. Forbedring av infrastrukturen for byens kunstnere er i tillegg et av hovedmålene i Oslo kommunes kunstplan. Atelierer i Lokomotivverkstedet er en direkte satsning på byens kunstnere som skaper etterlengtet forutsigbarhet, og disse bør ha leiekontrakter på 5 + 5 år. Vekst i ateliertilbudet skaper igjen grobunn for et levende kunstfelt, som tiltrekker seg publikum og internasjonale aktører.

Samlokalisering mellom atelierer og visningssteder skaper en dynamisk og levende kunstarena som vil trekke et stort publikum - et utadrettet, publikumsvennlig bygg, der kunsten både produseres, vises og formidles. For visningsstedene vil en samlokalisering gi effektivisering i form av konsolidering av funksjoner som lager, kontor, møterom, prosjektrom, formidlingsarealer, resepsjon m.m. Et slikt prosjekt vil gi Oslo øst et senter for samtidskunst, et møtested mellom beboerne i Fjordbyen og Gamle Oslo. Dessuten vil et slikt

sentralt nav for det kunstproduserende Oslo gi unike kontaktflater mot de etablerte institusjonene i Fjordbyen.

Vårt innspill underbygger Oslo kommunens målsettinger slik de uttrykkes i kommunens kunstplan. Det innebærer en åpen, levende og robust kunstscene med visningsrom, møteplasser, formidlingsarenaer og atelierer. Lokomotivverkstedet er en unik mulighet for kommunen til å etablere visningssteder og atelierer et sted der byens innbyggere kan møte kunsten i flere stadier - fra produksjon til visning.

Tilgangen på naturlig overlys, samt takhøyde, gjør Lokomotivverkstedet til en svært godt egnet arena for visning og produksjon av kunst. Parkområdet rundt bygget gir også en fantastisk ramme til åpninger og utendørs formidling. Lokalbefolkningen kommer til å få enda mer ut av et flott rekreasjonsområde med oss tilstede.

Borgen: <https://khrono.no/byutvikling-fjordbyen-kunst/borgen-som-ikke-passet-inn/162471>

Hvorfor bør dette prioriteres?

Mens Fjordbyen beskrives som en stor suksess, og er attraktivt for byens innbyggere såvel som besøkende, er det svært lite plass avsatt til ikke-kommersielle aktører. I Lokomotivverkstedet bør kommunen benytte anledningen til å fremme vitale produksjonsscener som kan balansere bildet av hvilke verdier som får dominere denne nye delen av byen.

Kunstnerstyrte institusjoner og kunstnere som har vært en markant og viktig del av bybildet vil i årene som kommer kunne presses ut til fordel for kommersielle aktører. Det vil være et stort tap for befolkningen lokalt i Oslo sentrum, for kulturelle fagmiljøer, tilreisende og turister. Med en ny arena for samtidskunst øst i byen vil Oslo markere seg enda sterkere som kulturby, og som en by som tar kunsten og kunstnerne på alvor.

Å løfte satsingen på byens kunstnere med en langsiktig og markant økning i kommunens atelierprogram – den første på flere tiår – integrert med kunstnerens egne visningsrom, vil være et tydelig uttrykk for ønsket om at Fjordbyen skal være differensiert og tilgjengelig for mange.

Hvem er målgruppa?

På tross av Fjordbyens store suksess har det også blitt påpekt svakheter i programmeringen av disse nye byrommene, og kritikk av rommenes homogenitet og tilgjengelighet har blitt reist. Vi ønsker å bidra til å skape et rom som er åpent for beboere i Fjordbyen og Gamle Oslo, i tillegg til Oslos befolkning forøvrig, som en arena for visning av kunst, formidling, kurs, faglige og sosiale arrangementer osv., med gratis inngang for alle. For turister og tilreisende vil vi være en spennende og vital nyansering av det mer etablerte kulturtilbudet i byen. For barn og unge vil vi gi muligheten til å se, lære om og delta i aspekter av kunstproduksjon og -refleksjon som ellers kan være utilgjengelig. For nasjonale og internasjonale fagmiljøer vil vi jobbe for å forsterke og videreutvikle samarbeid, for eksempel via et residency-program med atelierer og utstillinger.

Samtidig ønsker vi å etablere et tyngdepunkt for kunstnere og kunstinteresserte øst i byen. Spesialiserte fellesverksteder for kunstneriske teknikker som ikke dekkes av andre

fellesverksteder i byen fra før, og som våre spesialiserte organisasjoner er i stand til å forvalte. Dette vil utvide faglige kontaktflater for kunstnere innenfor og utenfor Lokomotivverkstedet. Som eksempler på vellykkede fellesverksteder kan nevnes Muralverkstedet på Lilleborg og Fellesverkstedet.

Hvor stort areal trengs?

Hver av institusjonene ønsker et areal på ca 200 kvm til visningsrom, i tillegg kommer felles prosjektrum på 100 kvm og lager/administrasjon på ca 200 kvm. Videre kommer arealene til atelierer, som kan fylle resten av lokalene. Med tanke på atelierene som i løpet av de kommende årene forsvinner i Myntgata og Ila hybelhus, så ser vi for oss minst 150 atelierer med en gjennomsnittsstørrelse på 30 kvm.

Kreves spesielle tilpasninger?

Ved siden av grunnleggende utbedringer av lokalene ser vi for oss at implementering av vårt konsept kan gjennomføres til svært rasjonell standard. Et nøkternt og enkelt uttrykk går godt overens med verdiene for både kunstnere såvel som oss, kunstnerdrevne visningssteder. Gjennomtenkt, grunnleggende funksjonalitet med tanke på dagslys, tilgjengelighet, fleksibilitet og lignende vil i så måte være viktigere enn materielle og standardmessige egenskaper.

Kunstner, og diplom-student ved AHO, Jørgen Craig Lello, jobber med Lokomotivverkstedet til sin diplomoppgave i arkitektur. Han er opptatt av at byggets arkitektoniske kvaliteter beholdes og forsterkes. Lellos unike kombinasjon av kompetanse, med et mangeårig aktivt kunstnerskap og nå som arkitekt, kan være en god ressurs å knytte til seg i en eventuell planlegging av prosjektet.

Hva slags driftsform?

Institusjonene beholder sin opprinnelige driftsform som selvstendige institusjoner/visningsrom samlokalisert under paraplyen Lokomotivverkstedet.

Det er ønskelig at de nye atelierene kommer inn under kommunens atelierordning, men andre driftsformer, som f.eks at kunstnerorganisasjonene drifter dem, er også mulig.